

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правової політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-84

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо удосконалення положень про попередній договір) (реєстр. № 2762 від 16 січня 2020 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 20 січня 2020 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 17 лютого 2021 року (протокол № 47) проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо удосконалення положень про попередній договір) (реєстр. № 2762 від 16 січня 2020 року), поданий народним депутатом України Качурою О.А. та іншими народними депутатами України (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою узгодження положень Цивільного кодексу України і Господарського кодексу України в частині укладення попередніх договорів.

Для досягнення мети пропонується внесення змін до частини першої статті 635 Цивільного кодексу України та частини першої статті 182 Господарського кодексу України, які спрямовані на вдосконалення порядку укладення попереднього договору. Зокрема, передбачається скасування встановленого чинним законодавством терміну «не пізніше одного року з моменту укладення попереднього договору», протягом якого, суб'єкт господарювання зобов'язується, укласти основний господарський договір на умовах, передбачених попереднім договором.

Розглядаючи Законопроект, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

Україна як демократична і правова держава закріпила принцип поваги і непорушності прав та свобод людини, утвердження і забезпечення яких є головним обов'язком держави. Конституційний принцип правової держави вимагає від неї утримуватися від обмеження загально визнаних прав і свобод людини і громадянина (стаття 1, частина друга статті 3, статті 21, 22, 64 Конституції України).

Разом з тим, конституційний принцип правової держави передбачає встановлення правопорядку, який повинен гарантувати кожному утвердження і забезпечення прав і свобод. Згідно з Конституцією України виключно законами України визначаються: права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина (пункт 1 частини першої статті 92).

За приписом частини другої статті 19 Основного Закону України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України, одним із повноважень якого є прийняття законів України (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

В Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8 Основного Закону України).

Конституція України визначила, що права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними; конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані; при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (стаття 22).

Так, законодавче визначення попереднього договору та положення про нього закріплені в Цивільному (загальні норми щодо попереднього договору) та Господарському (спеціальні норми щодо попереднього договору) кодексах України. Проаналізувавши визначення щодо попереднього договору (частина перша статті 635 Цивільного кодексу України та частина перша статті 182 Господарського кодексу України), можна дійти висновку, що законодавство містить відмінності та недосконалості у регулювання інституту попереднього договору.

Тому членами Комітету було запропоновано викласти абзац перший частини першої статті 635 Цивільного кодексу України та частину першу статті 182 Господарського кодексу України у новій редакції, передбачивши уніфікацію норм цивільного і господарського законодавства щодо поняття попереднього договору із врахуванням принципу диспозитивності цивільного права та спеціальності норм інституту попереднього договору, які містяться у Господарському кодексі України. Разом з цим, члени Комітету звертають увагу на те, що така позиція відповідає ідеї зазначеної у пункті 1 пояснювальної записки до Законопроекту, а саме «у попередньому договорі має міститись строк укладення основного договору, інакше попередній договір втрачає своє значення, причому цей строк не має бути занадто тривалим, а тому вказівку Господарського кодексу України щодо граничного строку доцільно було б запозичити і для цивільного законодавства».

Таким чином пропонується викласти абзац перший частини першої статті 635 Цивільного кодексу України у такій редакції: «Попереднім є договір, сторони якого зобов'язуються протягом одного року з моменту його укладення,

якщо у цьому договорі або у законі не визначений інший строк (певний термін), укласти договір в майбутньому (основний договір) на умовах, встановлених попереднім договором».

Водночас, частину першу статті 182 Господарського кодексу України пропонується викласти у наступній редакції: «За попереднім договором суб'єкт господарювання зобов'язується протягом одного року з моменту укладення попереднього договору, якщо у договорі або у законі не визначений інший строк (певний термін), укласти основний господарський договір на умовах, передбачених попереднім договором».

Однозначне вирішення питання щодо форми попереднього договору є надзвичайно важливим. Тож члени Комітету пропонують абзац четвертий частини першої статті 635 Цивільного кодексу України викласти в такій редакції: «Попередній договір укладається у письмовій формі. Попередній договір підлягає нотаріальному посвідченню, коли за законом або за домовленістю сторін нотаріальному посвідченню підлягає основний договір».

У зв'язку з необхідністю додержання правил законотворчої техніки члени Комітету пропонують:

1) розділи II і III Законопроекту викласти в такій редакції:

“II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом”.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило до Законопроекту низку зауважень та пропозицій.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету вважає, що Законопроект не матиме прямого впливу на показники бюджету і він може набирати чинності згідно із законодавством.

Міністерство фінансів України вважає, що реалізація положень Законопроекту не впливає на показники бюджетів та не потребує видатків з Державного бюджету України.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом вважає, що положення Законопроекту регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Міністерство юстиції України в цілому підтримує необхідність удосконалення правового регулювання інституту попереднього договору, проте, передбачені Законопроектом зміни не забезпечать досягнення поставлених цілей, що полягають в усуненні колізій і суперечностей, про які йде мова у пояснювальній записці.

На підставі викладеного вище, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо удосконалення положень про попередній договір) (реєстр. № 2762 від 16 січня 2020 року), поданий народним депутатом України Качурою О.А. та іншими народними депутатами України, прийняти за основу.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити голову підкомітету з цивільного та адміністративного законодавства Калаура Івана Романовича.

Голова Комітету

А.Є. КОСТІН

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Костін Андрій Євгенович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000053E22E001E348F00
Дійсний до: 27.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-26/05-2021/54659 від 19.02.2021

392110